

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Guido Gezellestraat (Wervik, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018F200

Projectcode LBO: 2018J311

Juni – November 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK (FASE 1)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert, Elke Ghyselbrecht

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	8
1.1	Administratieve gegevens	8
1.2	Onderzoeksopdracht.....	10
1.2.1	Doelstelling.....	10
1.2.2	Onderzoeksvragen	10
1.2.3	Juridische context	10
1.2.4	Randvoorwaarden	10
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	11
1.3	Werkwijze en strategie	12
1.3.1	Methode	12
1.3.2	Fysisch geografische situatie	12
1.3.3	Historische context en bekende archeologie.....	12
1.3.4	Archeologische indicatoren	12
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	13
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	14
1.3.6.1	Ruimtelijke situering.....	14
1.3.6.2	Geplande werken.....	15
1.4	Assessmentrapport.....	18
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	19
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis.....	26
1.4.2.1	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	26
1.4.2.2	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	27
1.4.2.3	Overzicht van de gekende archeologische waarden	30
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	35
2	Landschappelijk bodemonderzoek.....	38
2.1	Onderzoeksopdracht.....	38
2.1.1	Doelstelling.....	38
2.1.2	Onderzoeksvragen	38
2.2	Randvoorwaarden.....	38
2.3	Werkwijze en strategie	38
2.3.1	Methode	38
2.3.2	Uitvoering.....	40
2.4	Observaties	41
2.4.1	Lithologie, lithostratigrafie en bodem	41
2.4.1.1	Boring BP1.....	41
2.4.1.2	Boring BP2.....	41
2.4.1.3	Boring BP3.....	42

2.4.1.4	Boring BP4.....	43
2.4.2	Structuren.....	43
2.4.3	Planten en hout.....	43
2.4.4	Dierlijke resten.....	44
2.4.5	Sporenfossielen.....	44
2.4.6	Antropogene invloeden.....	44
2.4.7	Relevante foto's van het booronderzoek.....	44
2.5	Synthese en interpretatie	45
2.5.1	Aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied	45
2.5.2	Postdepositionele processen.....	45
2.6	Archeologische verwachtingen.....	45
2.6.1	Diepte, aard en ouderdom	45
2.6.2	Aspecten van conservering	45
2.6.3	Impact van geplande werken	45
2.7	Assessment	46
3	Synthese	47
4	Bibliografie	49
5	Bijlagen	50
5.1	Visualisatie van de boorprofielen (tekening).	50
5.2	Boorlijst.....	51

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	9
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 9	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 5: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).....	17
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 9: Profiellijn hoogteverloop, NW-ZO (bron: Geopunt).	21
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel 2018 (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)..	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt).	25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	27
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	28
Figuur 18: Syntheseplan WO I-structuren (bron: STICHELBAUT, B. 2018. CHAL-Rapport 48 - Geluwe Guido Gezellestraat, figuur 10).	29
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	30
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	36

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 25: De boorpunten van het landschappelijk booronderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	39
Figuur 26: Overzichtsfoto van boring BP1.	41
Figuur 27: Overzichtsfoto van de boring op het oorspronkelijk boorpunt.	42
Figuur 28: Overzichtsfoto van het opgeboorde materiaal van het verplaatste boorpunt BP2.	42
Figuur 29: Overzichtsfoto van boring BP3.	43
Figuur 30: Overzichtsfoto van boring BP4.	43
Figuur 31: Omgevingsfoto's van landschappelijk booronderzoek. De foto's zijn genomen ter hoogte van boorpunt BP4.	44

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	8
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.	18
Tabel 3: Locatie en aangeboorde diepte van de uitgevoerde boringen.	39

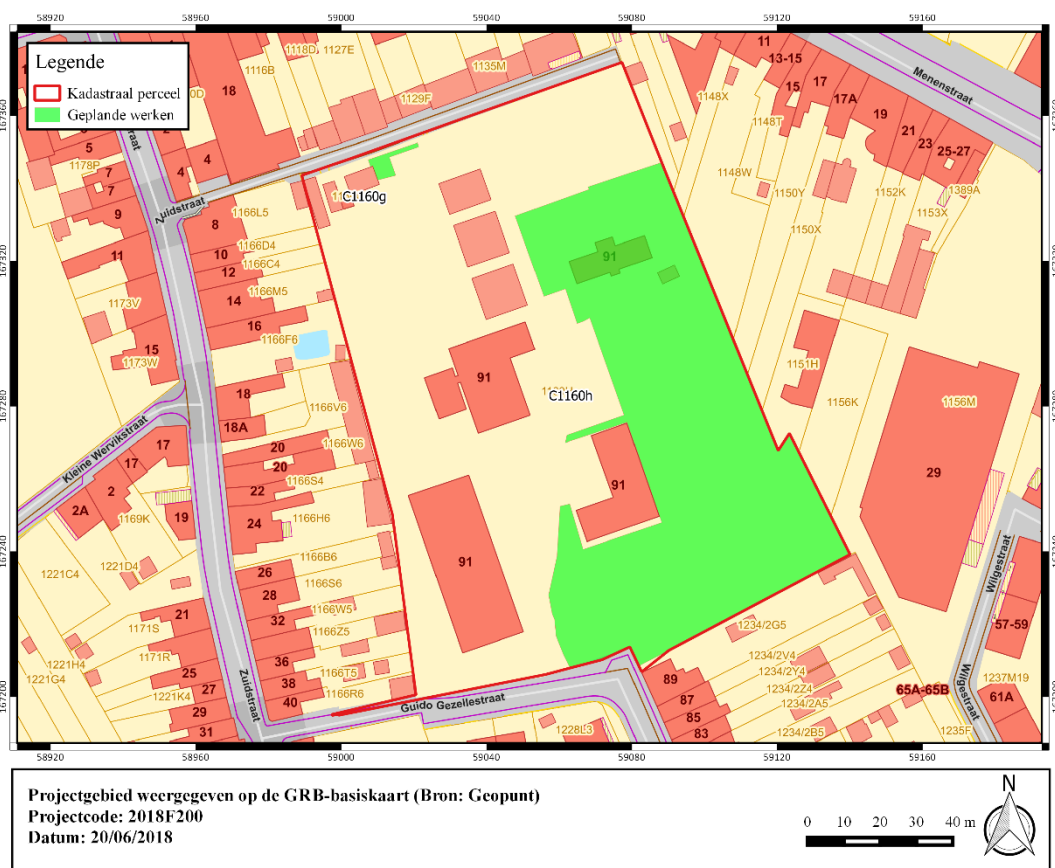

1 Resultaten van het bureauonderzoek

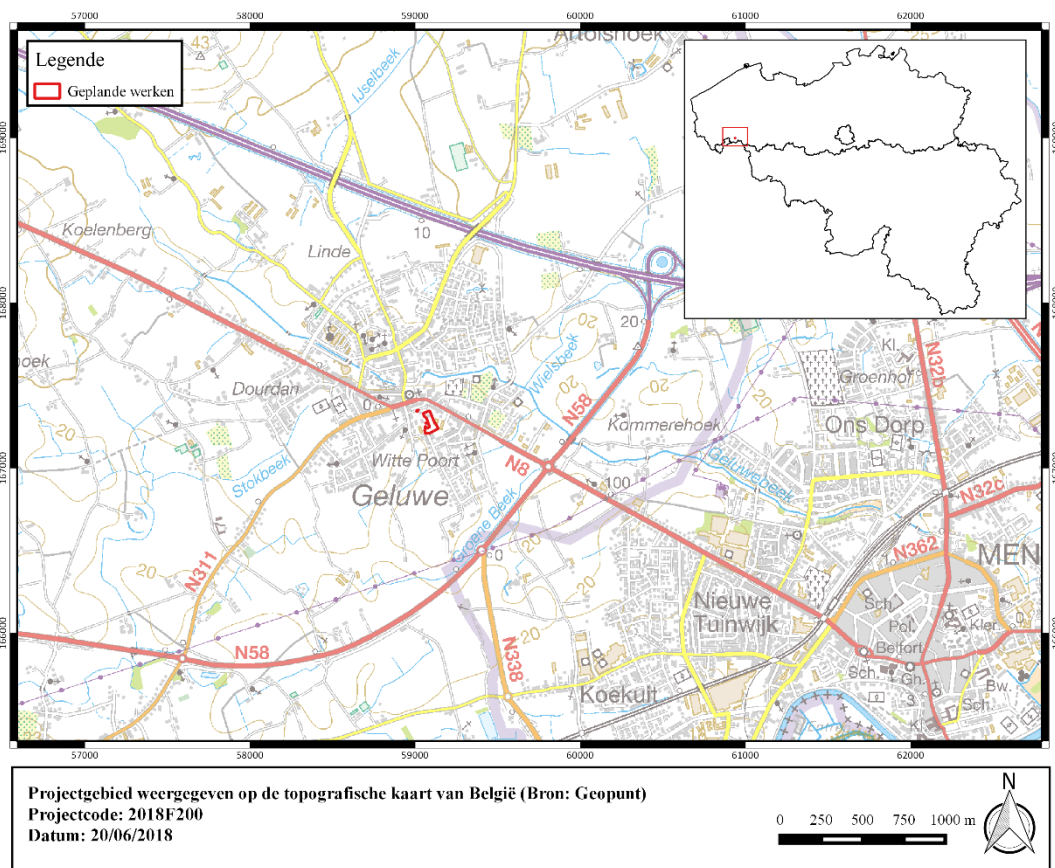
1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wervik
	Deelgemeente	Geluwe
	Postcode	8940
	Adres	Guido Gezellestraat 91 8940 Geluwe
	Toponiem	Guido Gezellestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 58910$ $Y_{\min} = 167187$ $X_{\max} = 59192$ $Y_{\max} = 267383$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wervik, Afdeling 3 (Geluwe), Sectie C, nr's: 1160g, 1160h Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft bedraagt 16183 m². De oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 6016 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Geluwe Guido Gezellestraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Geluwe, deelgemeente van Wervik, in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen. Het plangebied grenst ten zuiden aan de Guido Gezellestraat en sluit ten westen en ten oosten respectievelijk aan bij bebouwing langsheen de Zuidstraat en Menenstraat. De dorpskern van Geluwe situeert zich slechts een honderdtal meter ten noorden.

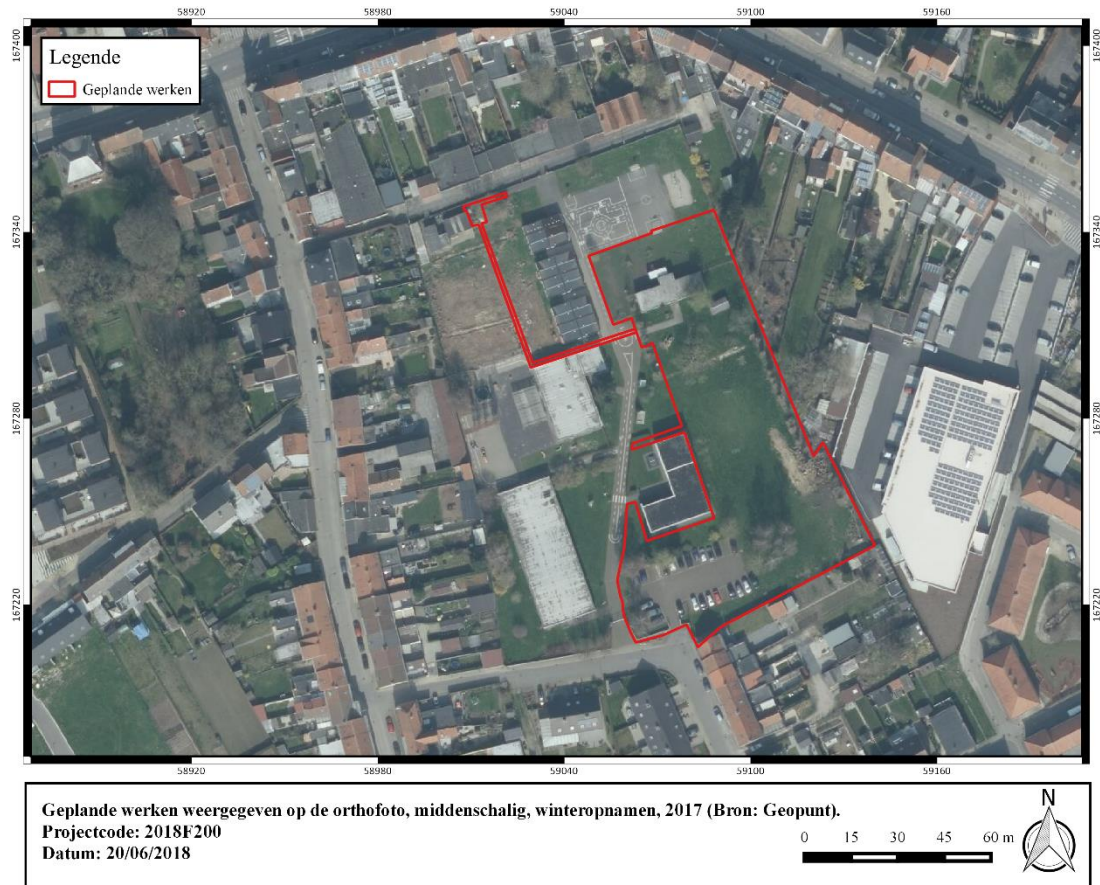

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

Op heden is ca. 780 m² van het terrein verhard en bijkomend 175 m² verhard. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als grasland. Verspreid situeert zich vegetatie in de vorm van boomgroei.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De totale oppervlakte van de geplande werken bedraagt 6016 m² gecombineerd met ca. 85 m lopende meter nutsleidingen.

De bestaande bebouwing wordt in het kader van de geplande ontwikkeling gesloopt.

Nieuwbouw

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw schoolgebouw met omliggende infrastructuur. De oppervlakte van de nieuwbouw bedraagt 1990 m². Het gebouw zal niet onderkelderd zijn en wordt gefundeerd door middel van putfunderingen. (diepte ca. 1 meter-mv)

Buitenaanleg

In het zuidelijk deel van de onderzoekzone plant de opdrachtgever de realisatie van een nieuwe parking in grassdallen en waterdoorlatende verharding die plaats zal bieden aan 56 voertuigen. Tevens wordt een fietsenstalling aangelegd.

Rondom het gebouw wordt een wandelpad én een overdekte speelplaats in tegelverharding aangelegd. De geplande werken omvatten evenzeer de realisatie van een brandweg in grassdallen.

Langsheen de oostzijde van het nieuwe schoolgebouw worden een aantal klastuinen voorzien. Ten oosten hiervan wordt een groenzone aangelegd met hoge beplanting. Centraal binnen de parkeergelegenheid voorziet de opdrachtgever de inrichting van een groenzone met lage beplanting.

Voor de volledige buitenaanleg (totale oppervlakte ca. 4010 m²) wordt een bodemingreep voorzien tot ca. 50 cm-mv.

HS-cabine

Over een oppervlakte van 10 m² voorziet de opdrachtgever de bouw van een nieuwe HS-cabine.

Nutsleidingen

Er worden nutsleidingen aangelegd tussen de HS-cabine en de nieuwbouw over een lopend tracé van 85 meter. Hiertoe wordt een sleuf uitgegraven van 50 cm breed en 80 cm diep.

Figuur 5: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

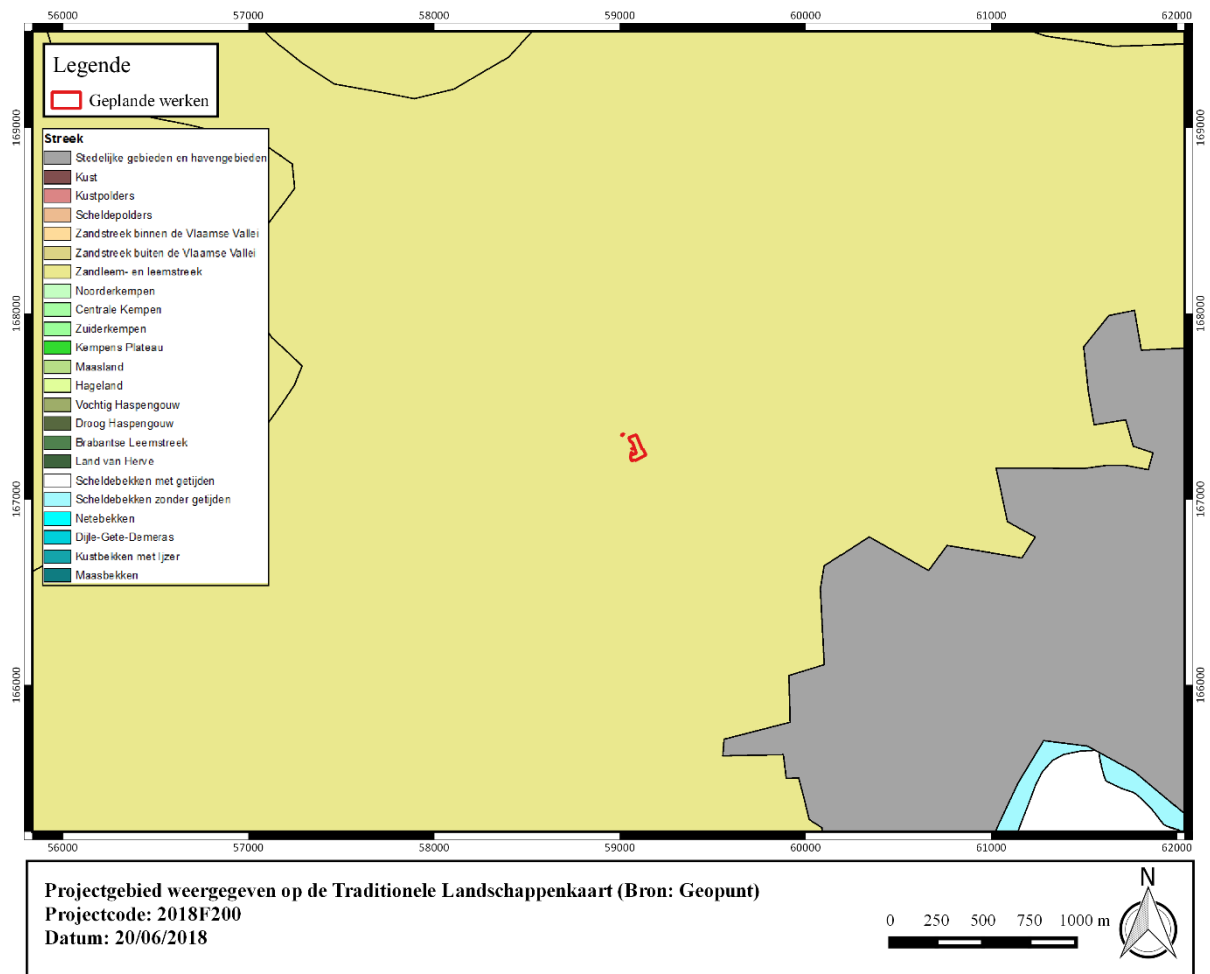
Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Moen (Fm. Kortrijk)
Quartair	Type 3: fluviatiele afzetting/eolische afzetting
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Zeer laag
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Hoogte tussen ca. 20,5 en 21,5 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken: Grensleie) Waterlopen: Maagdebeek, Geluwebeek

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het plangebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek.

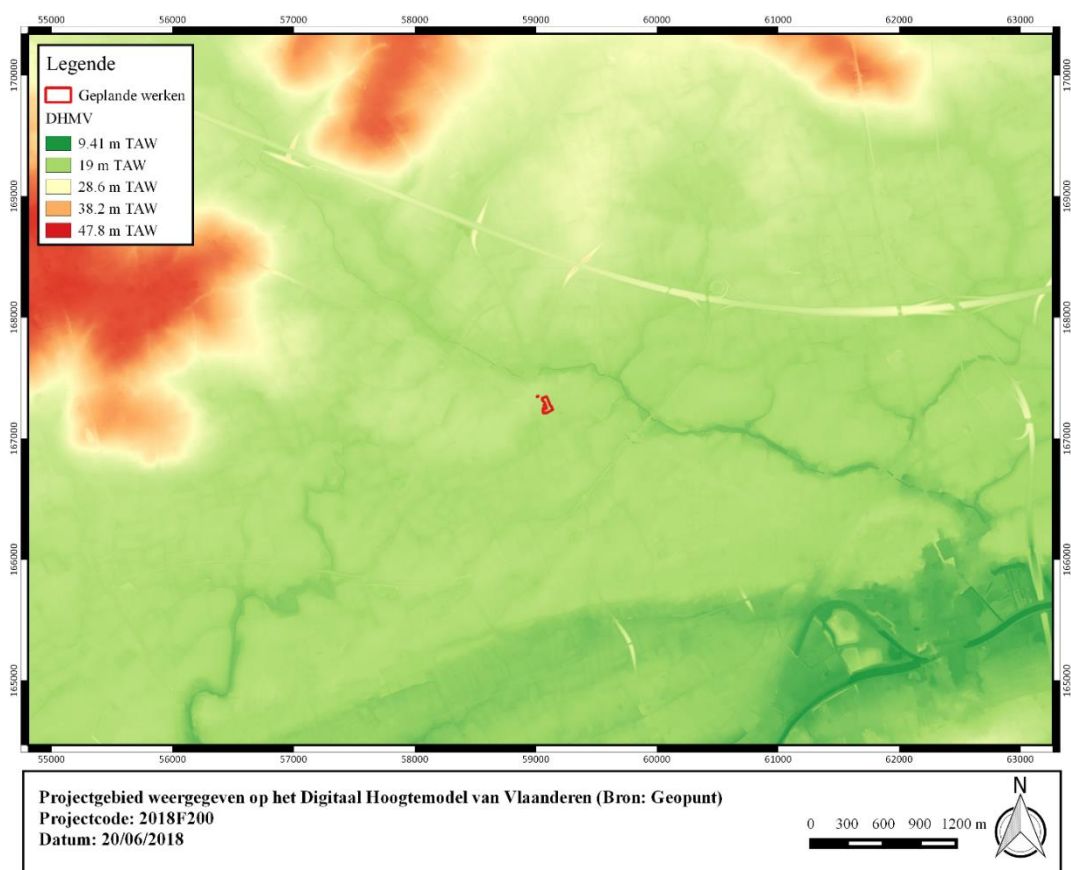
Het projectgebied is gelegen in een grote alluviale vlakte met ten noorden enkele heuvels. Het terrein heeft een hoogte tussen ca. 20,5 en 21,5 m TAW. Dit reflecteert zich in de zeer lage potentiële bodemerrosie van de percelen rondom het projectgebied.

Hydrografisch is het gebied gelegen in het Leiebekken met deelbekken Grensleie. Ten zuiden stroomt de Maagdebeek terwijl ten noorden de Geluwebeek stroomt.

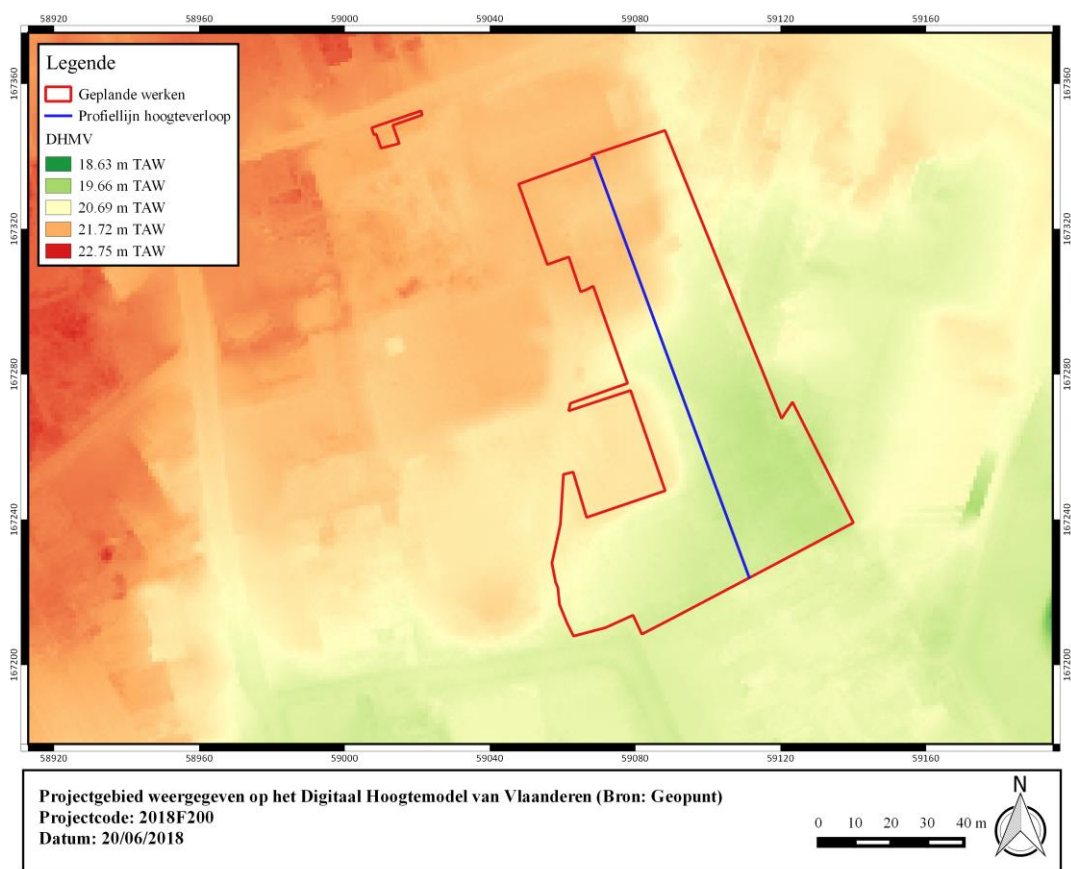

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

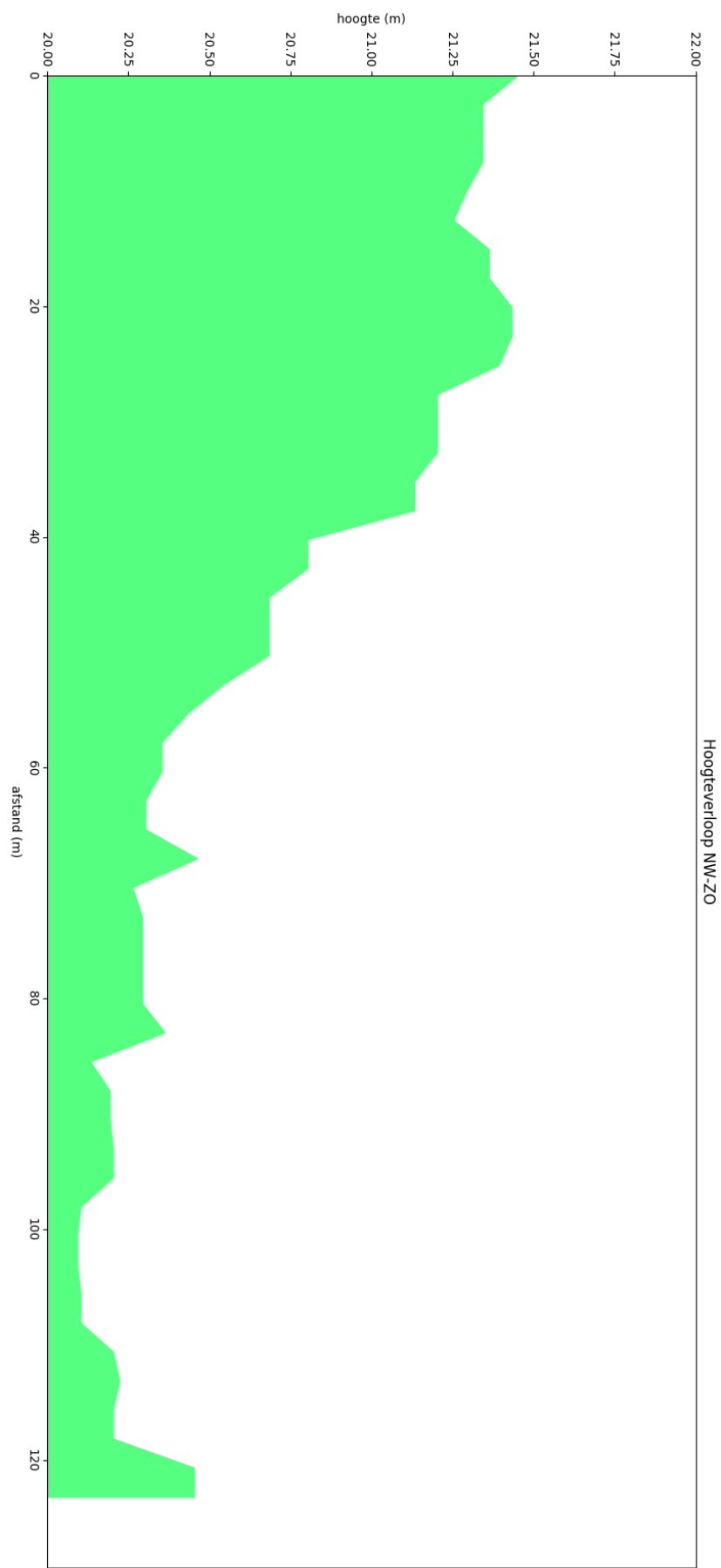

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

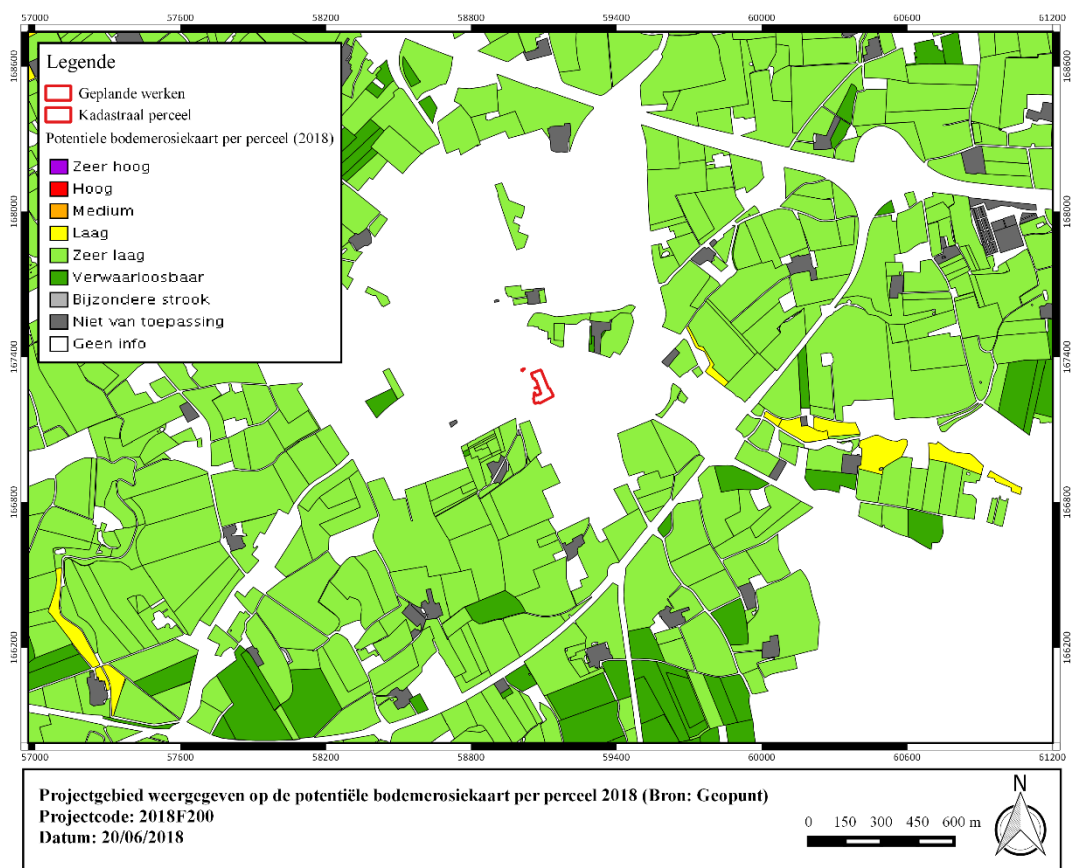

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

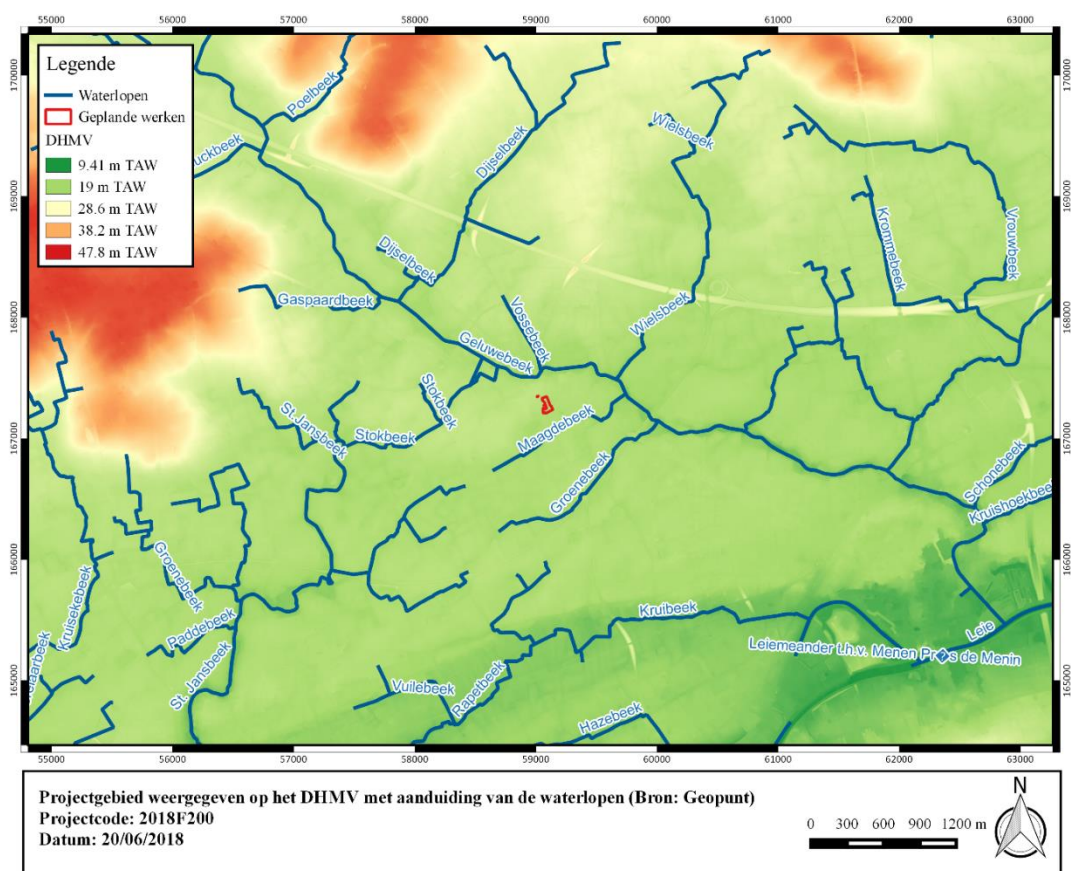

Figuur 9: Profiellijn hoogteverloop, NW-ZO (bron: Geopunt).

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel 2018 (Bron: Geopunt).

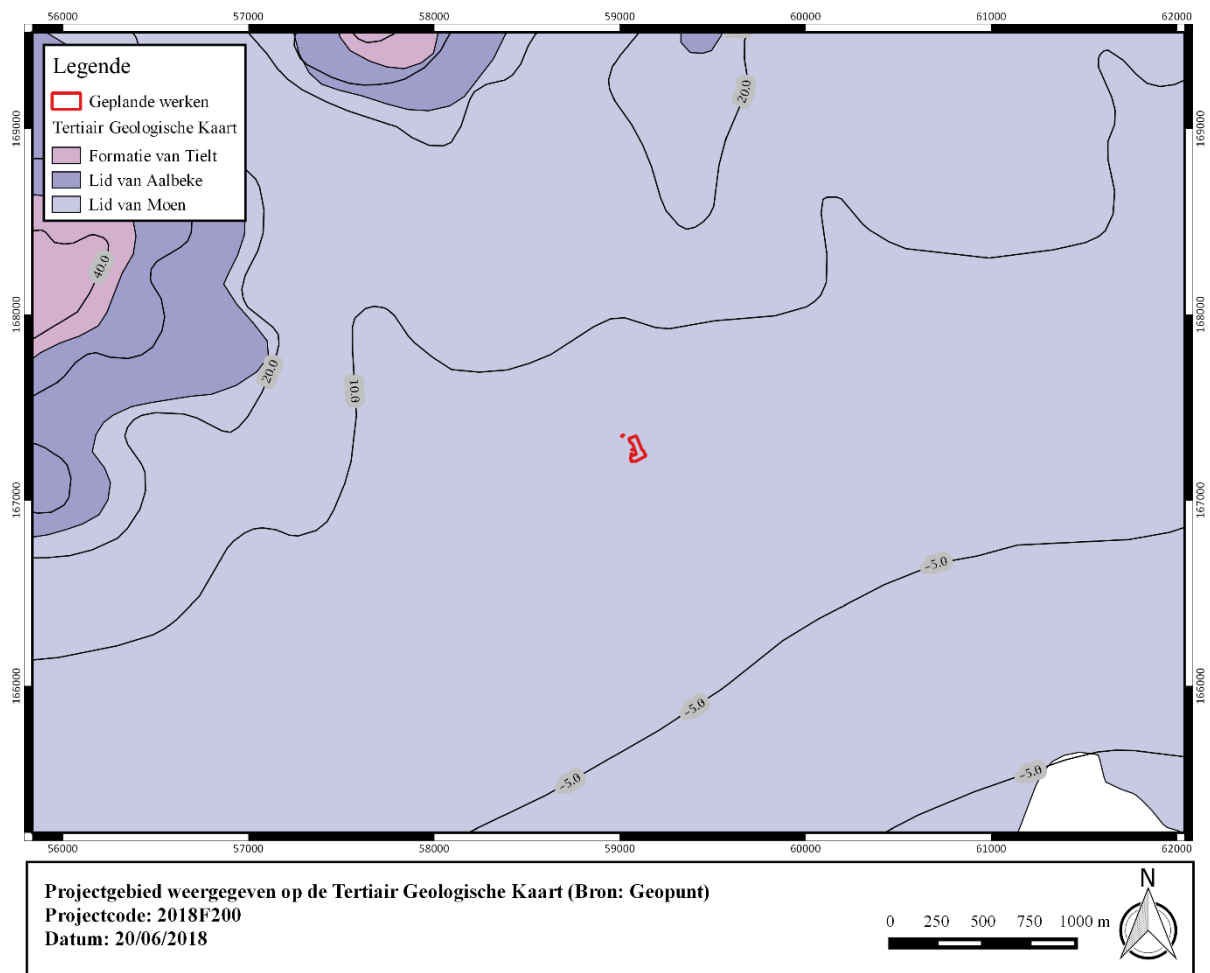

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleigere afzetting.

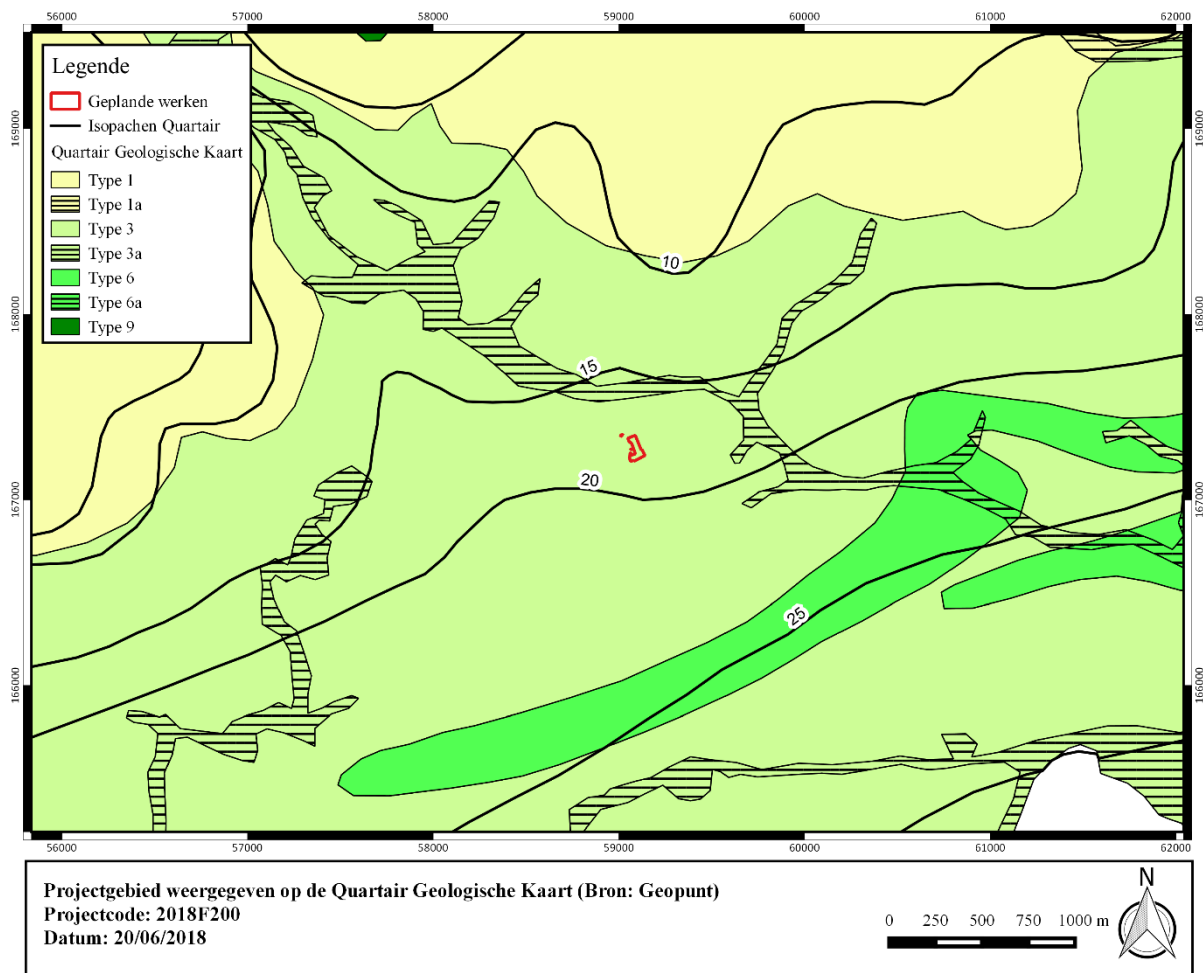

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

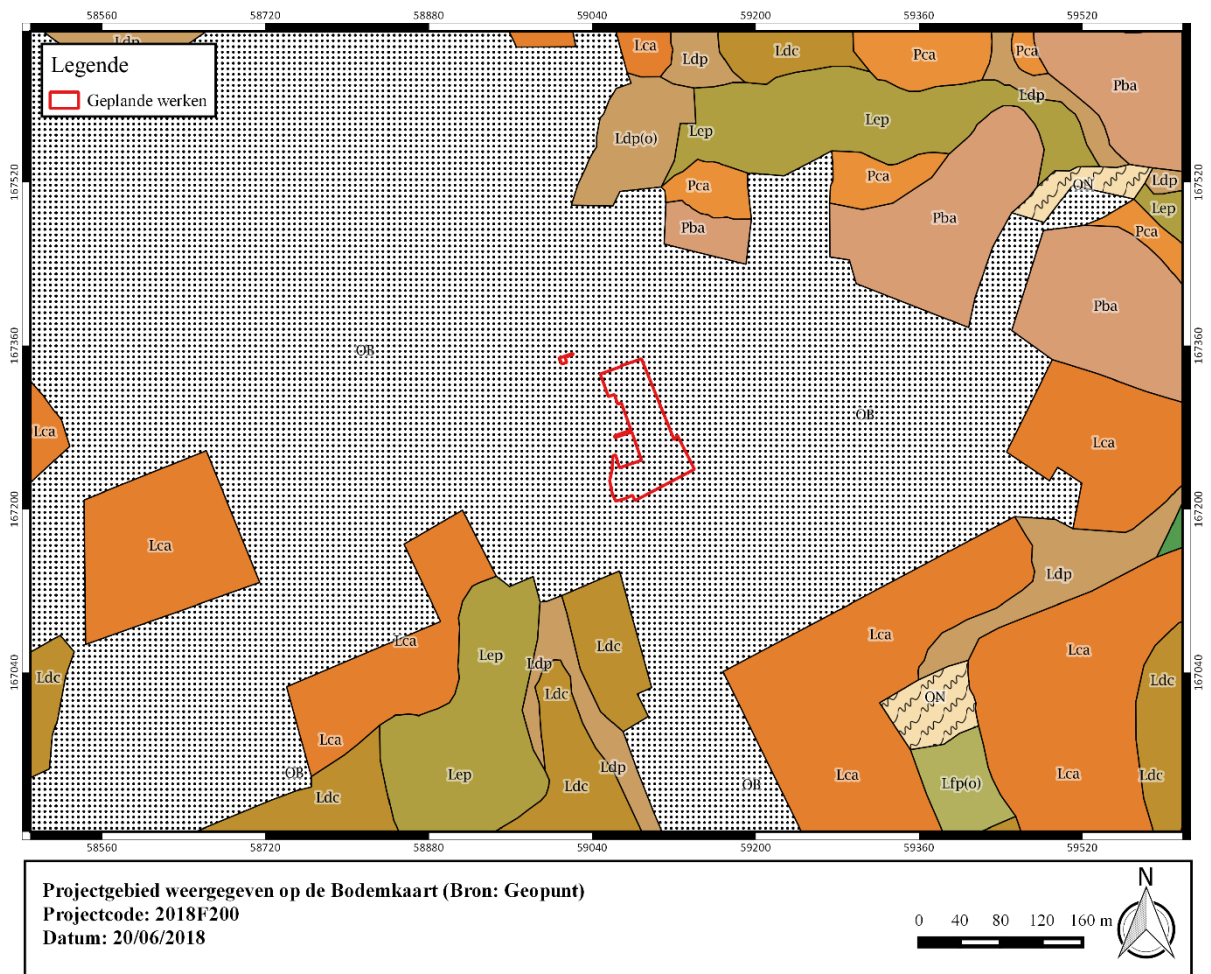
Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodenvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De Romeinse vicus Viroviacum is ontstaan in de vroege 1^e eeuw na Christus als een baanpost langs de weg Boulogne-Bavay, ongeveer ter hoogte van het huidige centrum van Wervik. De nederzetting kende een bloei in de eerste twee eeuwen van onze tijdrekening. De planlocatie situeert zich in het directe hinterland van de vicus. Grootschalige onderzoeken op de sites Menen-Kortewaagstraat en Wervik- De Pionier geven een beeld van dit landschap. Er komen verspreid landelijke nederzettingen voor die met elkaar verbonden zij via een netwerk van kleine landwegen. De woonerven en omgeven cultuurland lijken georganiseerd door omvangrijke greppelsystemen.³

De eerste vermelding van Geluwe is als Geleve in 1085. Etymologisch zou dit verwijzen naar gele rivier of geel water. Geluwe behoorde gedurende het Ancien Régime tot de roede van Menen, ressorterend onder de kasselrij Kortrijk. Het grondgebied van het dorp werd ingedeeld in een ruim aantal heerlijkheden en allodiale gronden. Vanouds ontwikkelde zich hier de vlasteelt. De directe nabijheid van linnenmarkten zoals Menen, Kortrijk en Roeselare bevorderde tevens de ontwikkeling van de linnennijverheid.

Gedurende WO I kent het dorp zware vernielingen. Na de Eerste Slag bij Ieper komt het plangebied binnen het Duitse hinterland te liggen. Gedurende het Bevrijdingsoffensief rukken de Britse troepen op in de richting van Menen en de Leie. Tussen 1 en 3 oktober werd Geluwe ingenomen. Tussen Geluwe en Menen situeerde zich de Flandern II-Stellung, die duidelijk zichtbaar is op de loopgravenkaarten (confr. Infra).⁴

Gezien de geografische ligging van het plangebied werd besloten een luchtfotografische studie betreffende WO I te laten uitvoeren. **Deze studie kan geraadpleegd worden in Bijlage – Luchtfotografische studie.** Samengevat kan gesteld worden dat er binnen het plangebied een vrij lage densiteit aan WO I-sporen te verwachten is. De aanwezige structuren betreffen voornamelijk barakken.

³ Demey D., Teetaert D. 2015 (red.): Archeologisch onderzoek Wervik, Menenstraat-Noord. Resten van een grafmonument uit de late ijzertijd en van het slagveld van oktober 1918, Ruben Willaert Rapport 80, Sijsele.

⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed

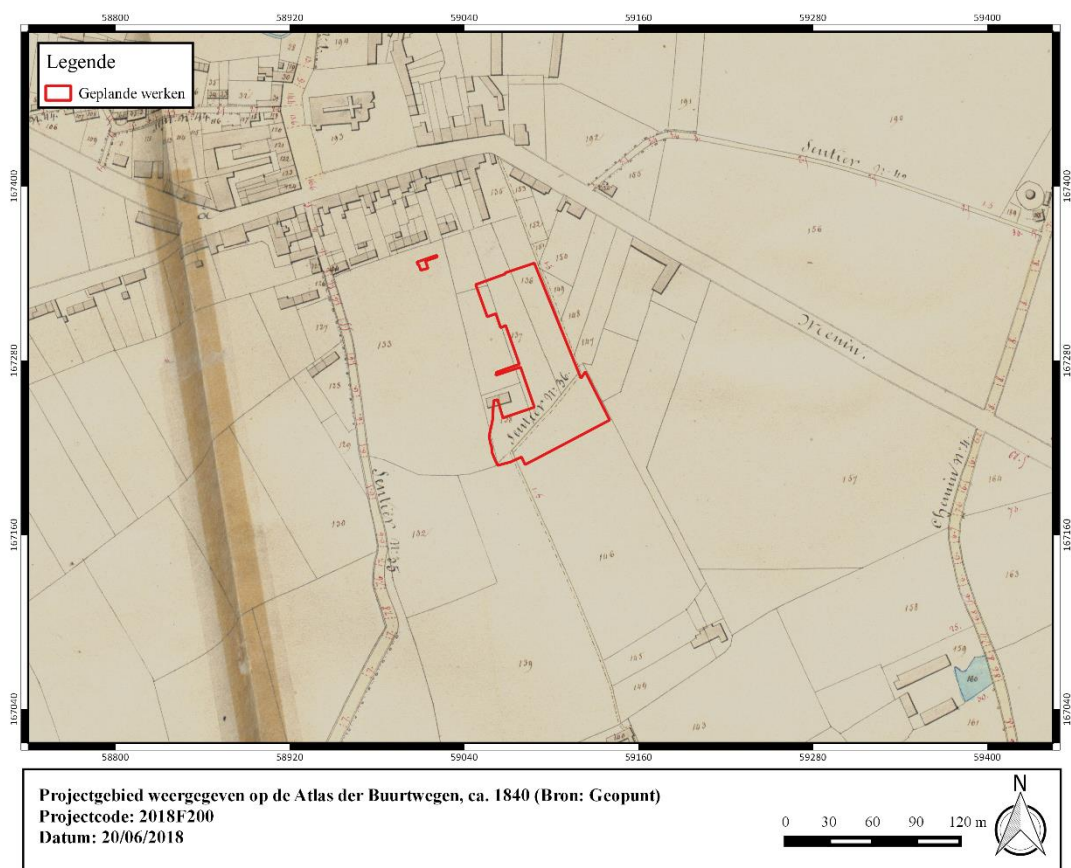
1.4.2.2 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart geeft mogelijk bebouwing weer in het noordelijk deel van het plangebied. Het overgrote deel van het terrein staat ingekleurd als akkerland. Op de Atlas der Buurtwegen is een west-oost georiënteerde smalle wegenis waar te nemen in het zuidelijke zone van het onderzoeksterrein. Mogelijk wordt tevens een gebouw aangesneden. De Poppkaart vertoont een quasi gelijk beeld.

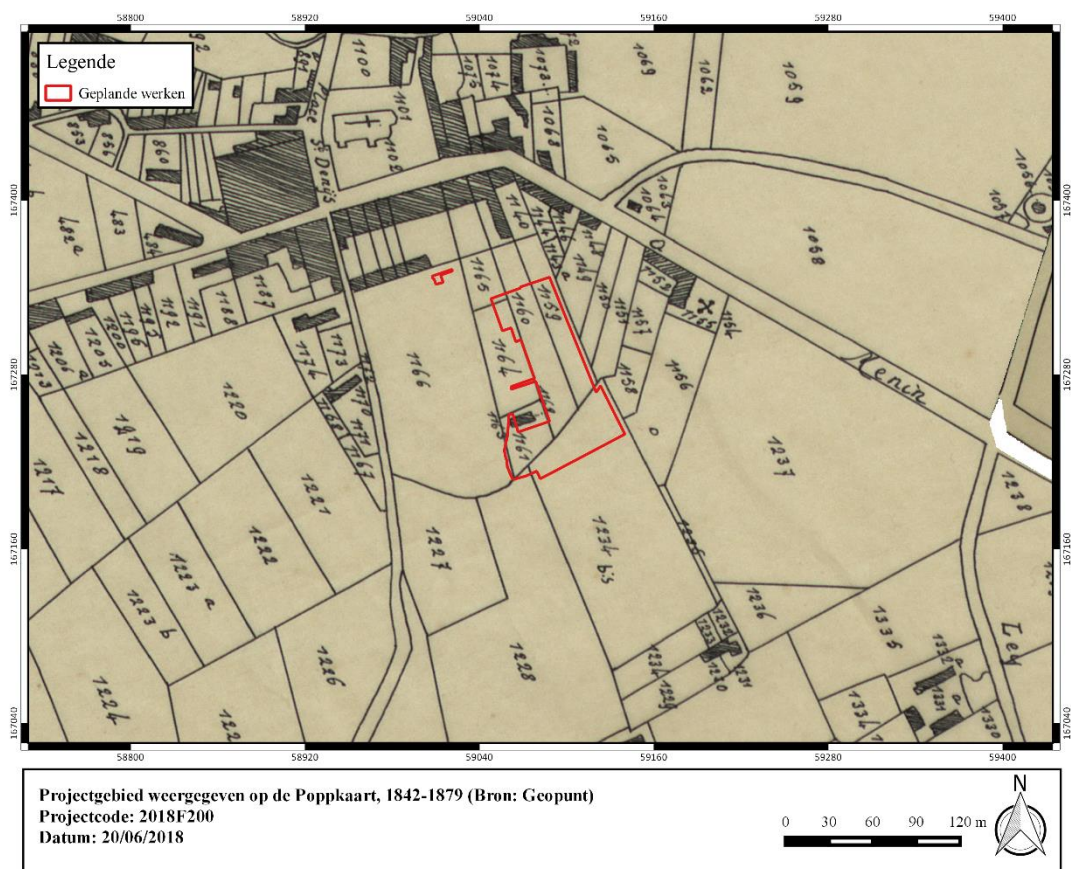

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

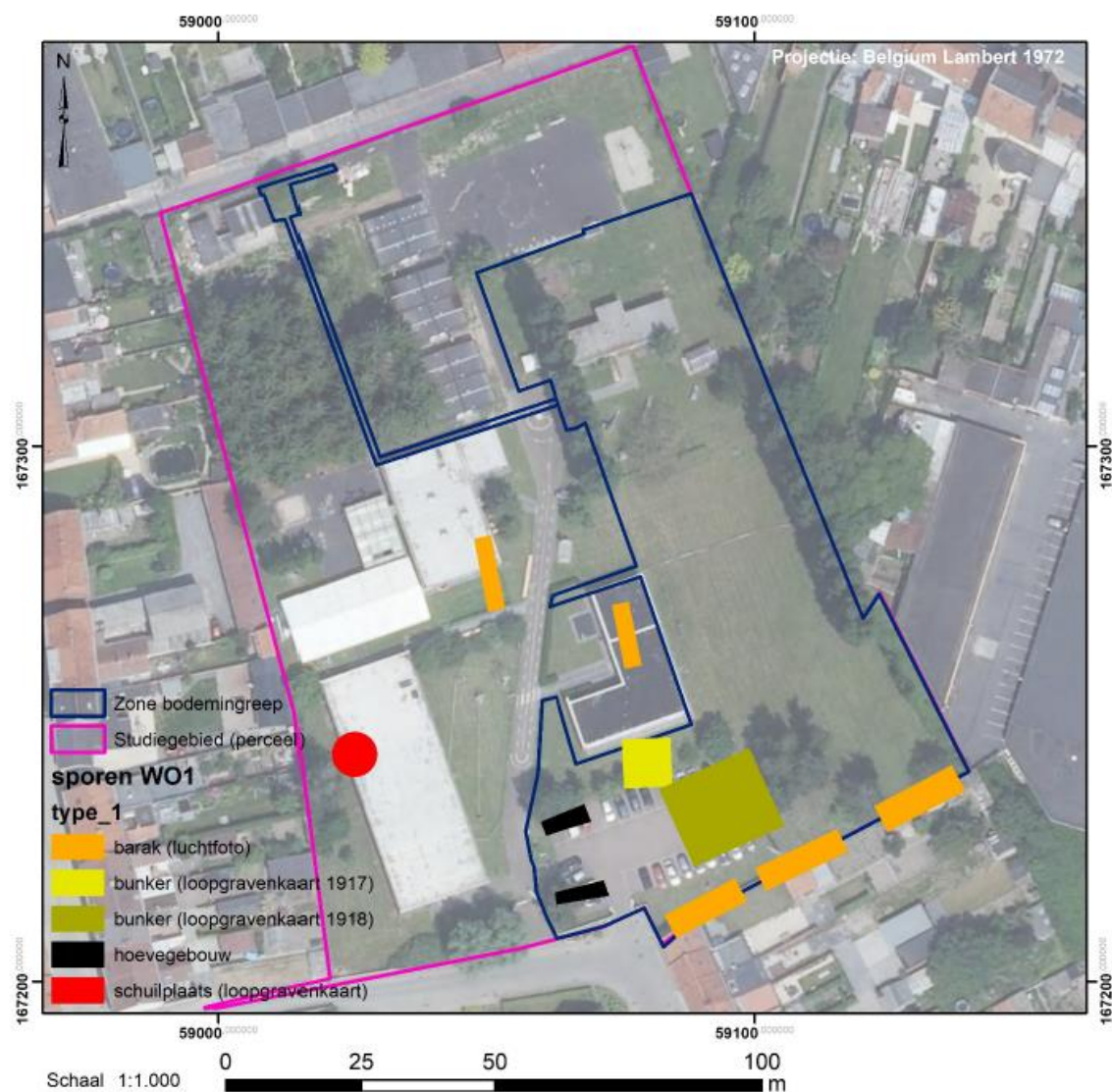

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

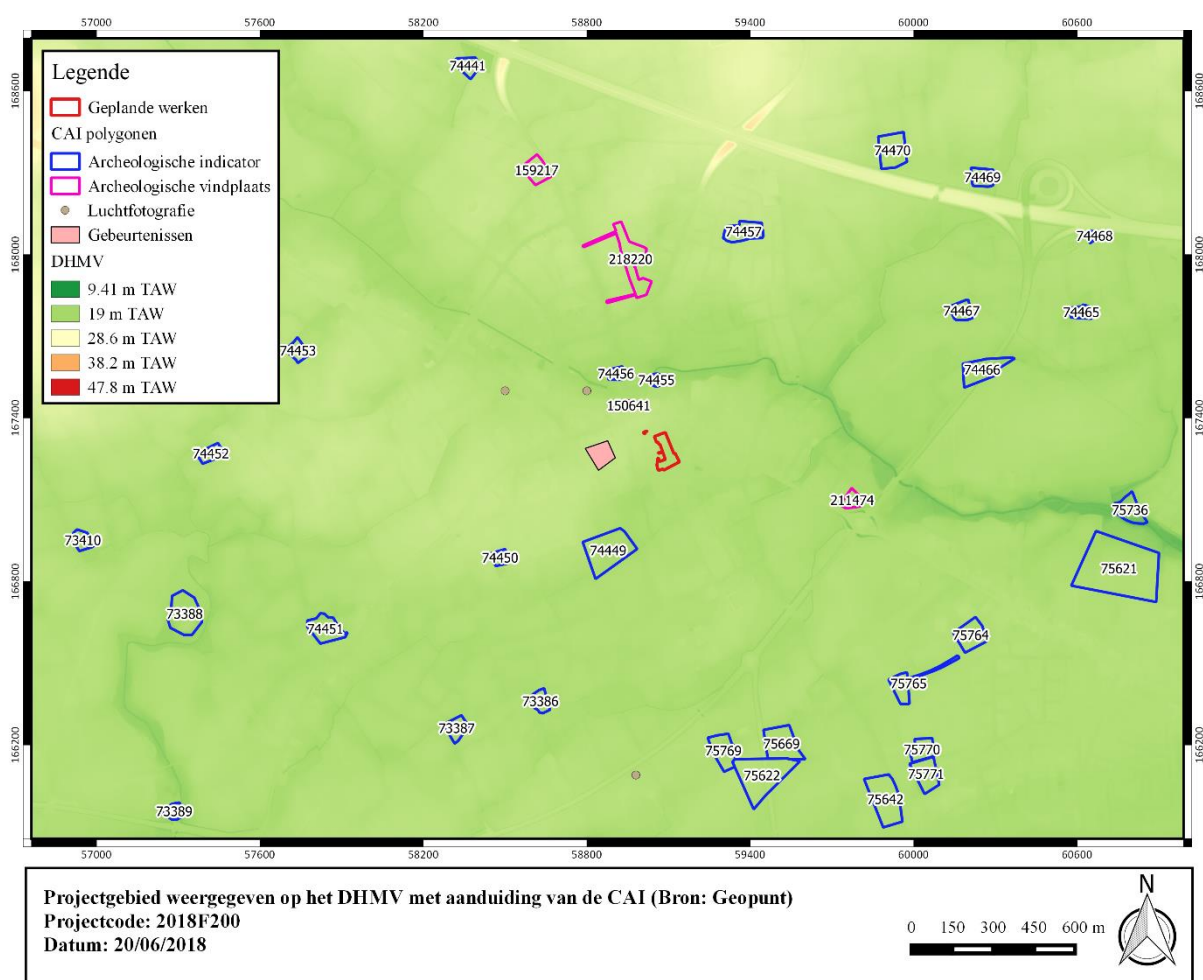
Voor een chronologisch overzicht van de beschikbare luchtfoto's en loopgravenkaarten met betrekking tot WO I, zie Bijlage – Luchtfotografische studie

Figuur 18: Synthesepan WO I-structuren (bron: STICHELBAUT, B. 2018. CHAL-Rapport 48 - Geluwe Guido Gezellestraat, figuur 10).

1.4.2.3 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. In het noorden, in de dorpskern van Geluwe, zijn op basis van cartografische indicatoren twee hoeves met walgracht gekend (CAI 74455 & CAI 74456). Bij werkzaamheden in de kerk werden resten waargenomen van de 11^e-eeuwse voorloper en een graf (CAI 150641). Minder dan 1 km oostwaarts werden bij een opgraving in 2014 funeraire resten uit de late ijzertijd aangetroffen evenals enkele greppels uit de middeleeuwen (CAI 211474). Ook werden een loopgrafsegment en een schuttersput onderzocht uit de eindfase van de Eerste Wereldoorlog. Verspreid over het terrein werden vuurstenen artefacten, vermoedelijk uit het mesolithicum, gerecupereerd. Bij een proefsleuvenonderzoek een kilometer ten noorden van het terrein werden resten van zowel Romeinse als middeleeuwse landindeling geregistreerd (CAI 218220).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

150641	Controle van werken (2010); NK: 15 meter 11^e eeuw: kerk - bij aanleg nieuwe verwarming in 2010 werd op de muurresten van de 11de eeuwse voorloper van de kerk gestoten – vlakgraf Bron: Vanhoutte S. 2010, Rapportage vondstmelding: Sint-Dionysiuskerk Geluwe, gemeente Wervik (West-Vlaanderen) Maart 2010.
159217	Veldprospectie (2011); NK: 15 meter 16e eeuw: waarschijnlijk oude stortgrond van na heropbouw WO I: potscherven, steenpuin en oude munten van 1580 tot begin 19de eeuw. De kaart van Ferraris toont een 3-tal gebouwen, nu is het akkerland.
218220	Mechanische prospectie (2017); NK: 15 meter Romeinse tijd: één greppel Middeleeuwen: Er werden voornamelijk greppelstructuren aangetroffen met een perceelsbegrenzende en/of afwateringsfunctie. Voorts werden enkele kuilen met vele houtskoolresten en verbrande leem aangetroffen die eerder in de artisanale sfeer ondergebracht kunnen worden. Bron: Bart Bartholomieux & Bart Bot 2017: Wervik - Stampkotstraat (prov. West-Vlaanderen). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek. Monument Vandekerckhove, Ingelmunster.
211474	Opgraving (2014); NK: 15 meter Steentijd: chips (1), afslagen (7), fragmenten van microlieten (1), klingen (3), fragmenten van schrabbers (3). Mesolithicum: lithisch materiaal Late ijzertijd: vierhoekige funeraire enclos, met een crematienest en een kuil met brandresten - 2 loodrecht op elkaar georiënteerde greppels Middeleeuwen: 2 parallelle greppels 20^e eeuw: loopgraafsegment, schuttersput, en 6 bomkraters Bron: Demey D., Teetaert D. 2015 (red.): Archeologisch onderzoek Wervik, Menenstraat-Noord. Resten van een grafmonument uit de late ijzertijd en van het slagveld van oktober 1918, Ruben Willaert Rapport 80, Sijsele.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

73386	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
73387	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
73388	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
73389	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
73410	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74441	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74449	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74450	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74451	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74452	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74453	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74455	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74456	Indicator cartografie; NK: 15 meter

	Late middeleeuwen: site met walgracht
74457	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74465	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74466	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74467	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74468	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74469	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74470	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
75764	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: site met walgracht
75765	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: site met walgracht
75769	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: site met walgracht
75770	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: site met walgracht
75771	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: site met walgracht

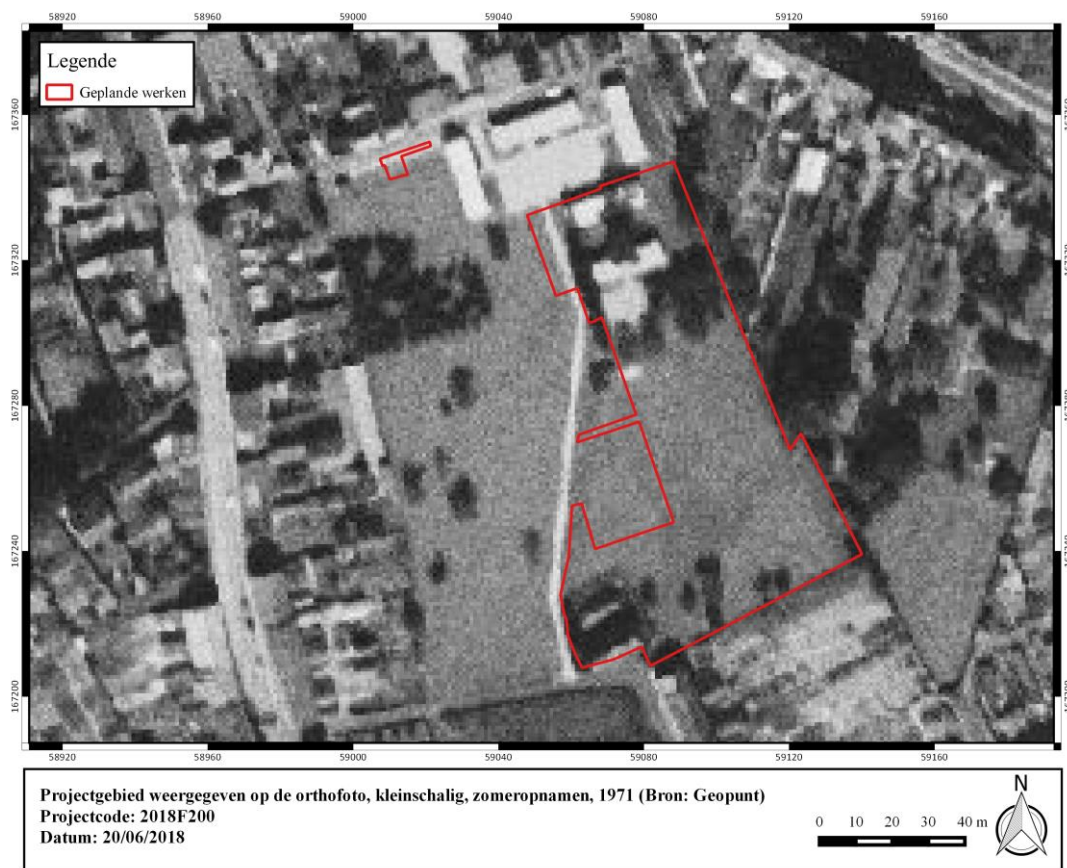

Veldprospecties

75621	Veldprospectie (2001); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk
75622	Veldprospectie (2000); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Romeinse tijd: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk
75642	Veldprospectie (2001); NK: 15 meter Neolithicum: lithisch materiaal 16 ^e eeuw: aardewerk - munten
75669	Veldprospectie; NK: 15 meter Neolithicum: lithisch materiaal 16 ^e eeuw: aardewerk
75736	Veldprospectie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

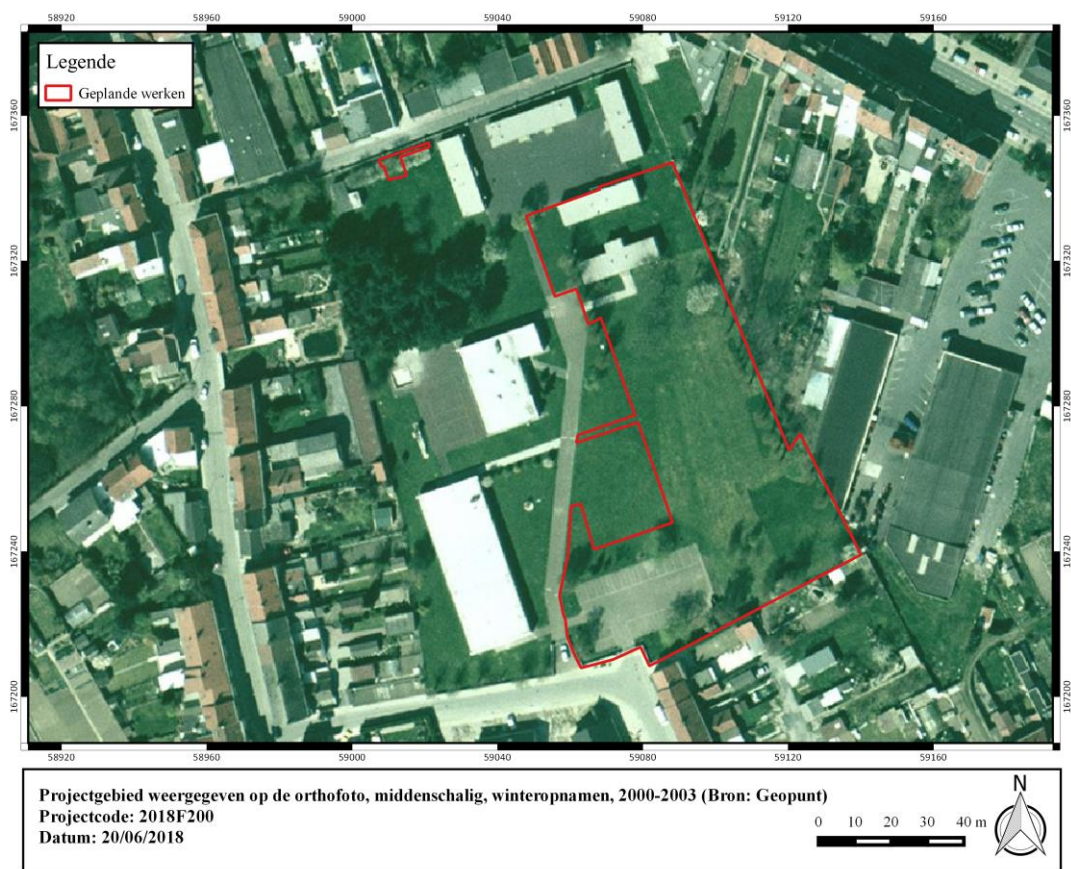
De orthofotosequentie geeft een zekere evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Het noordelijk gebouw is reeds merkbaar op de orthofoto van 1971. Rondom het gebouw situeren zich bomen. In het zuidwestelijk deel van het plangebied is vanaf de orthofoto van 1979 verharding waar te nemen in de vorm van een parkeergelegenheid. Op heden is ca. 780 m² van het terrein bebouwd en bijkomend 175 m² verhard. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als grasland. Verspreid situeert zich vegetatie in de vorm van boomgroei.

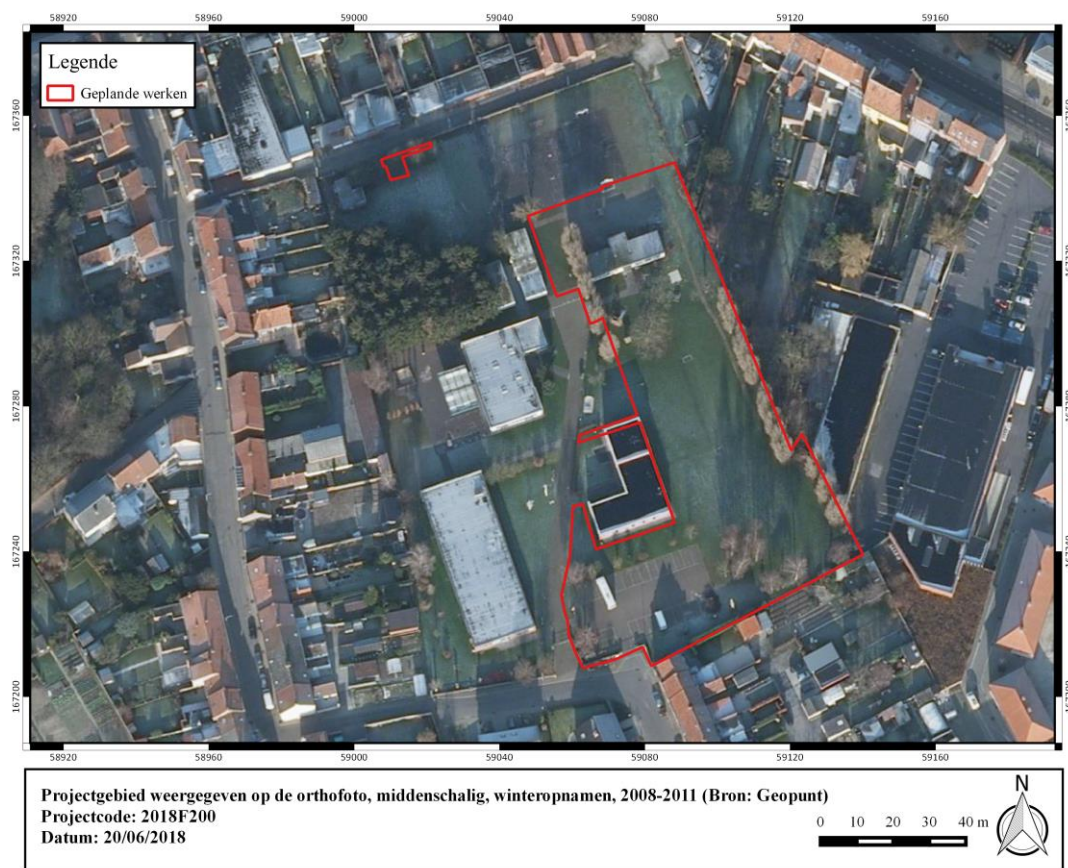
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

2 Landschappelijk bodemonderzoek

2.1 Onderzoeksopdracht

2.1.1 Doelstelling

Door gerichte terreinwaarnemingen wordt kennis over de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap binnen het plangebied geverifieerd en verfijnd. Bijzondere aandacht gaat uit naar de gaafheid van de ondergrond en daarmee de kans op het voorkomen van nog goed bewaarde archeologische resten.

2.1.2 Onderzoeksvragen

- *Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied? (cf. infra 6.1)*
- *Welke processen van bodemvorming zijn te herkennen? (cf. infra 6.2)*
- *Welke geomorfologische processen zijn te herkennen? (cf. infra 6.2)*
- *Zijn erosie events te herkennen? (cf. infra 6.2)*
- *Zijn begraven bodems of vegetatielagen in de ondergrond bewaard? (cf. infra 6.2)*
- *Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging? (cf. infra 7.1)*
- *Welke is de aard en ouderdom van eventueel aanwezige archeologische resten? (cf. infra 7.1)*
- *Wat is de te verwachten conserveringsgraad en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten? (cf. infra resp. 7.2 & 7.3)*
- *Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?*

2.2 Randvoorwaarden

Nvt.

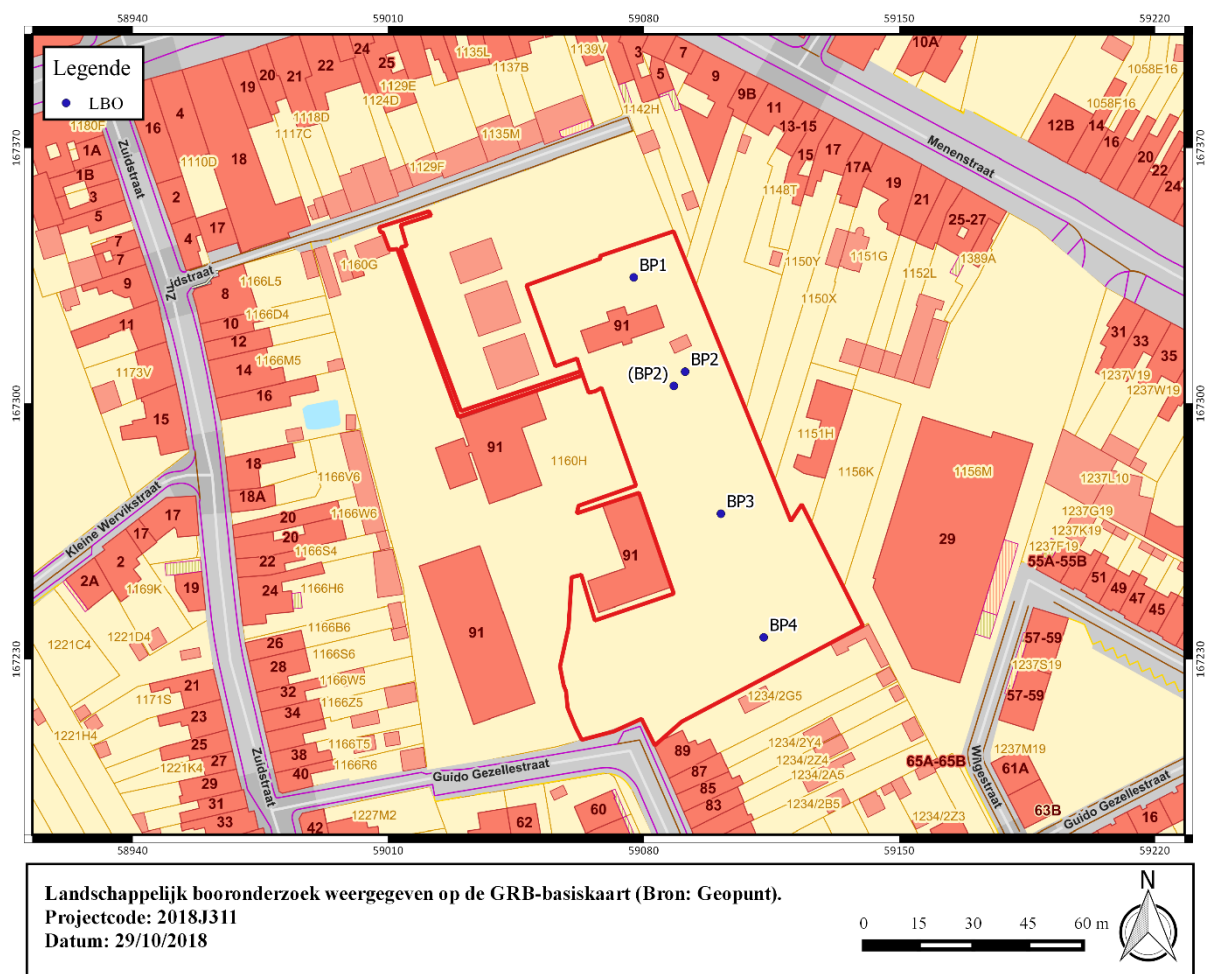
2.3 Werkwijze en strategie

2.3.1 Methode

Gelet de ligging van het projectgebied op de rand van de gradiëntzone van de Geluwebeek is er een verhoogde trefkans inzake menselijke aanwezigheid tijdens het mesolithicum. De bodemkaart geeft ter hoogte van het projectgebied geen informatie weer met betrekking tot de bodemopbouw en aldus is er geen informatie over de bewaringscondities van het archeologisch erfgoed. Het landschappelijk bodemonderzoek dient dus d.m.v. een landschappelijk booronderzoek inzicht te verwerven m.b.t. de bodemopbouw en zodoende over de bewaringscondities.

Het landgebruik binnen het projectgebied stelt het mogelijk dit booronderzoek uit te voeren aan de hand van manuele boringen. Het landschappelijk booronderzoek werd uitgevoerd a.d.h.v. vier boringen gepositioneerd binnen de niet-bebouwde ruimte van het projectgebied (Figuur 25). Op basis van de vraagstelling werd gekozen voor een 40 m x 50 m boorgrid.

Figuur 25: De boorpunten van het landschappelijk booronderzoek weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Tabel 3: Locatie en aangeboorde diepte van de uitgevoerde boringen.

Boornr	X (m)	Y (m)	maaiveldhoogte (m TAW)	Diepte boring (cm-mv)	Diepte boring (m TAW)
BP1	59077,30	167334,60	21,29	205	19,24
BP2	59091,30	167308,70	20,61	200	18,61
BP3	59101,10	167269,80	20,15	200	18,15
BP4	59112,90	167236,00	20,18	200	18,18

2.3.2 Uitvoering

Het landschappelijk booronderzoek is uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd, beschreven op voorgedrukte boorformulieren en gefotografeerd met een Panasonic Lumix DMC-FT30 camera.

De aardkundige situatie is gemiddeld tot 200 cm-mv gedocumenteerd. Hiermee is de diepste aardkundige eenheid waargenomen die relevant is voor het archeologisch vooronderzoek.

Het bodemonderzoek werd onder droge, bewolkte omstandigheden uitgevoerd op 29 oktober 2018.

2.4 Observaties

2.4.1 Lithologie, lithostratigrafie en bodem

2.4.1.1 Boring BP1

De maaiveldhoogte bedraagt 21.29 m TAW. De omgeving van boorpunt BP1 is begroeid met gras en is in gebruik als speelplein.

Tussen 0 en 44 cm-mv bevindt zich een droge, donkerbruine Ap-horizont. Deze laag heeft een lemige textuur en bevat baksteenspikkels. Hieronder bevindt zich tussen 44 en 70 cm-mv een tweede Ap-horizont. Deze laag heeft eveneens een lemige textuur en bevat baksteenspikkels. Tussen 70 en 110 cm-mv wordt een droge, bruine aanrijkingshorizont aangetroffen. De B-horizont heeft een zandig lemige textuur en bevat baksteenspikkels.

Vanaf 110 cm-mv wordt de moederbodem aangetroffen. Tussen 110 en 145 cm-mv kan de moederbodem omschreven worden als een zandig lemig pakket met een geelbruine kleur. Gleyverschijnselen komen voor vanaf 110 cm-mv. Tussen 145 en 170 cm-mv heeft de moederbodem een fijnkorrelige, lemig zandige textuur en een geelbruine kleur. Tussen 170 en 205 cm-mv heeft de moederbodem opnieuw een zandig lemige textuur. De laag heeft een oranjebruine kleur en bevat tussen 170 en 180 cm-mv organisch materiaal.

Figuur 26: Overzichtsfoto van boring BP1.

2.4.1.2 Boring BP2

Boorpunt BP2 werd een vijftal meter verplaatst in noordoostelijk richting gezien op 60 cm onder het maaiveld een ondoordringbare laag puin werd aangetroffen (Figuur 27).

De maaiveldhoogte bedraagt 20.61 m TAW. De omgeving van boorpunt BP2 is begroeid met gras en is in gebruik als speelplein.

Tussen 0 en 50 cm-mv bevindt zich een droge, bruingrijze Ap-horizont. De laag heeft een lemige textuur en bevat baksteenspikkels.

Vanaf 50 cm-mv wordt de moederbodem aangetroffen. Tussen 50 en 200 cm-mv kan de moederbodem omschreven worden als een zeer fijnkorrelig, lemig zand. Bovenaan is de laag droog, grijsbruin van kleur en bevat baksteenspikkels. Naar onder toe wordt de laag natter, lemiger en krijgt een geelbruin kleur. Lichte gleyverschijnselen worden waargenomen vanaf 50 cm-mv.

Figuur 27: Overzichtsfoto van de boring op het oorspronkelijk boorpunt.

Figuur 28: Overzichtsfoto van het opgeboorde materiaal van het verplaatste boorpunt BP2.

2.4.1.3 Boring BP3

De maaiveldhoogte bedraagt 20.15 m TAW. De omgeving van boorpunt BP3 is begroeid met gras en is in gebruik als speelplein.

Tussen 0 en 50 cm-mv bevindt zich een droge, donker- tot grijsbruine Ap-horizont. De laag heeft een lemige textuur en bevat baksteenspikkels.

Vanaf 50 cm-mv wordt de moederbodem aangetroffen. Tussen 50 en 75 cm-mv kan de moederbodem omschreven worden als een zeer fijnkorrelig, lemig zandig pakket. Het is een droge laag met een okerbruine kleur. Gleyverschijnselen worden aangetroffen vanaf 75 cm-mv. Tussen 75 en 135 cm-mv bevindt zich een beigebruine, zandige kleilaag. Het is een droge laag maar wordt naar onder toe natter. Tussen 135 en 200 cm-mv wordt een fijnkorrelige, lemig zandige laag aangetroffen. Dit is een natte laag en heeft tussen 135 en 155 cm-mv een bruinigrijze kleur. Tussen 155 en 200 cm-mv heeft de laag een grijze kleur en is de bodem volledig gereduceerd.

Figuur 29: Overzichtsfoto van boring BP3.

2.4.1.4 Boring BP4

De maaiveldhoogte bedraagt 20.18 m TAW. De omgeving van boorpunt BP4 is begroeid met gras en is in gebruik als speelplein.

Tussen 0 en 40 cm-mv bevindt zich een droge, grijsbruine Ap-horizont. De laag heeft een lemige textuur en bevat baksteenspikkels.

Vanaf 40 cm-mv wordt de moederbodem aangetroffen. Tussen 40 en 60 cm-mv kan de moederbodem omschreven worden als een zeer fijnkorrelig, lemig zandig pakket. Het is een droge laag met een okerbruine kleur. Gleyverschijnselen worden aangetroffen vanaf 75 cm-mv. Tussen 60 en 115 cm-mv bevindt zich een beigebruine, zandige kleilaag. Het is een droge laag maar wordt naar onder toe natter. Tussen 115 en 200 cm-mv wordt een fijnkorrelige, lemig zandige laag aangetroffen. Dit is een natte laag en heeft tussen 115 en 150 cm-mv een bruingrijze kleur. Tussen 150 en 200 cm-mv heeft de laag een grijze kleur en is de bodem volledig gereduceerd.

Figuur 30: Overzichtsfoto van boring BP4.

2.4.2 Structuren

Er werden geen structuren aangetroffen.

2.4.3 Planten en hout

Er werden geen planten- of houtresten aangetroffen.

2.4.4 Dierlijke resten

Er werden geen dierlijke resten aangetroffen.

2.4.5 Sporenfossielen

Er werden geen sporenfossielen aangetroffen.

2.4.6 Antropogene invloeden

Ter hoogte van alle boorpunten werden in de bovenste 40 à 100 cm baksteenspikkels en/of steenpuin aangetroffen.

2.4.7 Relevante foto's van het booronderzoek

Figuur 31: Omgevingsfoto's van landschappelijk booronderzoek. De foto's zijn genomen ter hoogte van boorpunt BP4.

2.5 Synthese en interpretatie

2.5.1 Aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied

De aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied kan omschreven worden als een afgetopt bodemprofiel, waarbij ter hoogte van boorpunt BP1 een deel van de aanrijingshorizont bewaard is. De moederbodem bestaat ter hoogte van boorpunt BP1 voornamelijk uit zandig leem, onderbroken door een 25 cm dikke laag lemig zand. De rest van het terrein is opgebouwd uit (zeer) fijnkorrelig, lemig zand. Ter hoogte van boorpunten BP3 en BP4 wordt het pakket onderbroken door een vijftigtal cm zandige klei.

De moederbodem is vermoedelijk op niveo-eolische wijze afgezet tijdens het Weichseliaan. Het Würmglaciaal zorgde immers voor het terugtrekken van de Noordzee. Hierdoor kwam een grote oppervlakte losliggend zand bloot te liggen wat dan door de wind werd meegevoerd en op andere plekken werd afgezet. De bovenliggende lemige lagen en zandige klei kennen hoogstwaarschijnlijk een fluviatiele oorsprong in Weichseliaan, in het Allerød-tijdperk.

Ter hoogte van boorpunten BP3 en BP4 werd de gereduceerde moederbodem aangeboord op een diepte van 155 en 150 cm-mv respectievelijk. Deze waarnemingen zijn een indicator voor de hoogte van de grondwatertafel (ca. 18.60 en 18.68 m TAW).

2.5.2 Postdepositionele processen

Het bodemprofiel is over het volledige terrein gedeeltelijk afgetopt, wat leidt tot een ABC-bodemprofiel ter hoogte van boorpunt BP1 en een AC-profiel ter hoogte van de overige boorpunten.

2.6 Archeologische verwachtingen

2.6.1 Diepte, aard en ouderdom

De aanrijingshorizont wordt aangetroffen ter hoogte van boorpunt BP1 op een diepte van 70 cm-mv. Gezien het bodemprofiel deels is afgetopt, is de trefkans inzake in situ (steentijd)artefacten in deze horizont zeer klein.

Diepe sporen zullen daarentegen nog steeds zichtbaar zijn onder de bouwvoor of onder de aanrijingshorizont in de moederbodem. Deze moederbodem bevindt zich op een diepte van 40 à 110 cm onder het maaiveld.

2.6.2 Aspecten van conservering

Gezien een groot deel van de oorspronkelijke bodemontwikkeling binnen het projectgebied verdwenen is, bevinden vondsten zich niet meer in situ. Indien (steentijd)artefacten in de aanrijingshorizont aanwezig zijn betreft het gemigreerd materiaal.

Dieper uitgegraven sporen kunnen echter wel nog bewaard zijn. Er is met andere woorden een verwachting van sporenarcheologie onder de bouwvoor.

2.6.3 Impact van geplande werken

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw schoolgebouw en bijhorende infrastructuur. De geplande werken van zowel de nieuwbouw als de buitenaanleg en de aanleg van de

nutsleidingen interfereren met de archeologisch relevante bodemhorizonten. Eventuele archeologische sporen aanwezig onder de bouwvoor worden dus bedreigd door de aard van de geplande werken.

2.7 Assessment

Uit het bodemonderzoek kan worden afgeleid dat de bodem over gans het projectgebied gedeeltelijk is afgetopt. De kans op het in situ aantreffen van steentijd artefacten is bijgevolg zeer gering. Er is daarentegen wel een verwachting naar klassieke sporenarcheologie. Archeologisch relevante bodemverkleuringen of sporen zullen zichtbaar zijn onder de bouwvoor.

3 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw schoolgebouw en bijhorende infrastructuur. Het terrein is in het noorden bebouwd, deze structuur wordt in het kader van de geplande ontwikkeling gesloopt. De ingrepen beslaan een gecombineerde oppervlakte van ca. 6016 m².

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleemstreek, een 300-tal meter noordwaarts stroomt de Geluwebeek. Het terrein is aldus gelegen op de rand van de gradiëntzone. De Quartairgeologische vorm geeft een profielopbouw weer van laat-Pleistocene/vroeg-Holecene eolische sedimenten die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied geen informatie weer m.b.t. de bodemopbouw. Het sediment bestaat naar alle waarschijnlijkheid uit lichte zandleem of zandleem. Gelet de ligging in een gradiënt is er een verhoogde trefkans inzake artefactensites. Aangezien de bodemopbouw op het plangebied onzeker is met betrekking tot de bewaringscondities van archeologisch erfgoed is een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. De waarnemingen wijzen op een grotendeels verstoord bodemprofiel waarbij, algemeen gesteld, de bouwvoor rust op de moederbodem. In één boring is een restant van de aanrijks-horizont vastgesteld. Deze waarnemingen wijzen op een oppervlakkige archeologische situatie. Indien een artefactensite aanwezig is binnen de contouren van het plangebied, is ze voor het grootste deel vermengd met de bouwvoor.

Cartografische bronnen tonen aan dat het terrein net ten zuiden van de historische dorpskern van Geluwe gelegen is. Het terrein is eind de 18e eeuw in gebruik als akker. Het huidige stratenpatroon is reeds herkenbaar. Jongere bronnen geven een noordoost-zuidwest georiënteerde wegenis weer in de zuidelijke sector van het plangebied. Tijdens de Eerste Wereldoorlog komt Geluwe in het Duits achterland te liggen, ten westen van de Flandern-II Stellung die liep van Passendaele tot Menen. Deze werd aangelegd vanaf 1916 in functie van een verdediging in de diepte. Gelet de ligging aan het front van de Eerste Wereldoorlog werd een historische studie op basis van luchtfoto's uitgevoerd. Hieruit blijkt dat op het terrein vooral logistieke infrastructuur in de vorm van barakken werd opgericht. Mogelijk werden daarbij twee hoevegebouwen omgebouwd als versterkte post. Tevens zijn ter hoogte van de kleine parking twee betonnen bunkers gekarteerd waarvan nog resten in de ondergrond bewaard kunnen zijn. Mogelijk bevinden zich in het zuiden van het onderzoeksgebied de resten van een derde betonnen bunker.

De orthofotosequentie geeft een quasi ongewijzigd beeld de voorbije decennia binnen het onderzoeksgebied. Op de luchtfoto van 1917 is duidelijk zichtbaar dat het plangebied in gebruik is als tuinzone. Pas op het luchtbeeld van begin jaren '70 is de huidige situatie reeds gedeeltelijk herkenbaar. In het noorden bevindt zich een gebouw, in het zuiden een kleine parking. Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. In het noorden, in de dorpskern van Geluwe, zijn op basis van cartografische indicatoren twee hoeves met walgracht gekend (CAI 74455 & CAI 74456). Bij werkzaamheden in de kerk werden resten waargenomen van de 11e-eeuwse voorloper en een graf (CAI 150641). Minder dan 1 km oostwaarts werden bij een opgraving in 2014 funeraire resten uit de late ijzertijd aangetroffen evenals enkele greppels uit de middeleeuwen (CAI 211474). Ook werd een loopgrafsegment en een schuttersput onderzocht uit de eindfase van de Eerste Wereldoorlog. Verspreid over het terrein werden vuurstenen artefacten, vermoedelijk uit het mesolithicum, gerecupereerd. Bij een proefsleuvenonderzoek een kilometer ten noorden van het terrein werden resten van zowel Romeinse als middeleeuwse landindeling geregistreerd (CAI 218220).

Concreet is er een trefkans inzake archeologisch erfgoed ter hoogte van het terrein. Op basis van waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek is er een verwachting inzake sporenarcheologie. Gelet het verstoorde bodemprofiel is er geen verwachting inzake in-situ bewaarde artefactensites. Eventuele steentijdartefacten zijn vermengd met de bouwvoor. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het gegeven dat het terrein al in de 18e eeuw werd geploegd. Dit gegeven, gecombineerd met de helling van het terrein zal de horizontale en verticale verspreiding van artefacten in de hand hebben gewerkt. Ook de bewerking begin de 20e eeuw, de bouwactiviteiten tijdens de Eerste Wereldoorlog en na de Tweede Wereldoorlog zullen bijgedragen hebben aan de verdere verspreiding van artefacten doorheen de bouwvoor. Al deze factoren hebben bijgedragen tot een toenemende degradatie van de informatiewaarde van een eventueel aanwezige artefactenstie die grotendeels is opgenomen in de bouwvoor. Gelet deze beperkte informatiewaarde kan bijkomend onderzoek in functie van een verstoorde artefactensites niet zinvol zijn. Meer dan de recuperatie van een quasi contextloos artefact kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. De financiële kost van bijkomend onderzoek in functie van artefactensites kan nooit verantwoord worden door het zeer beperkte potentieel in kenniswinst.

De meest geschikte onderzoeksmethode op het terrein aan de Guido Gezellestraat is een proefsleuvenonderzoek.

4 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

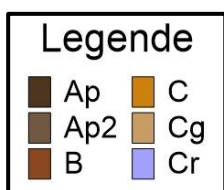
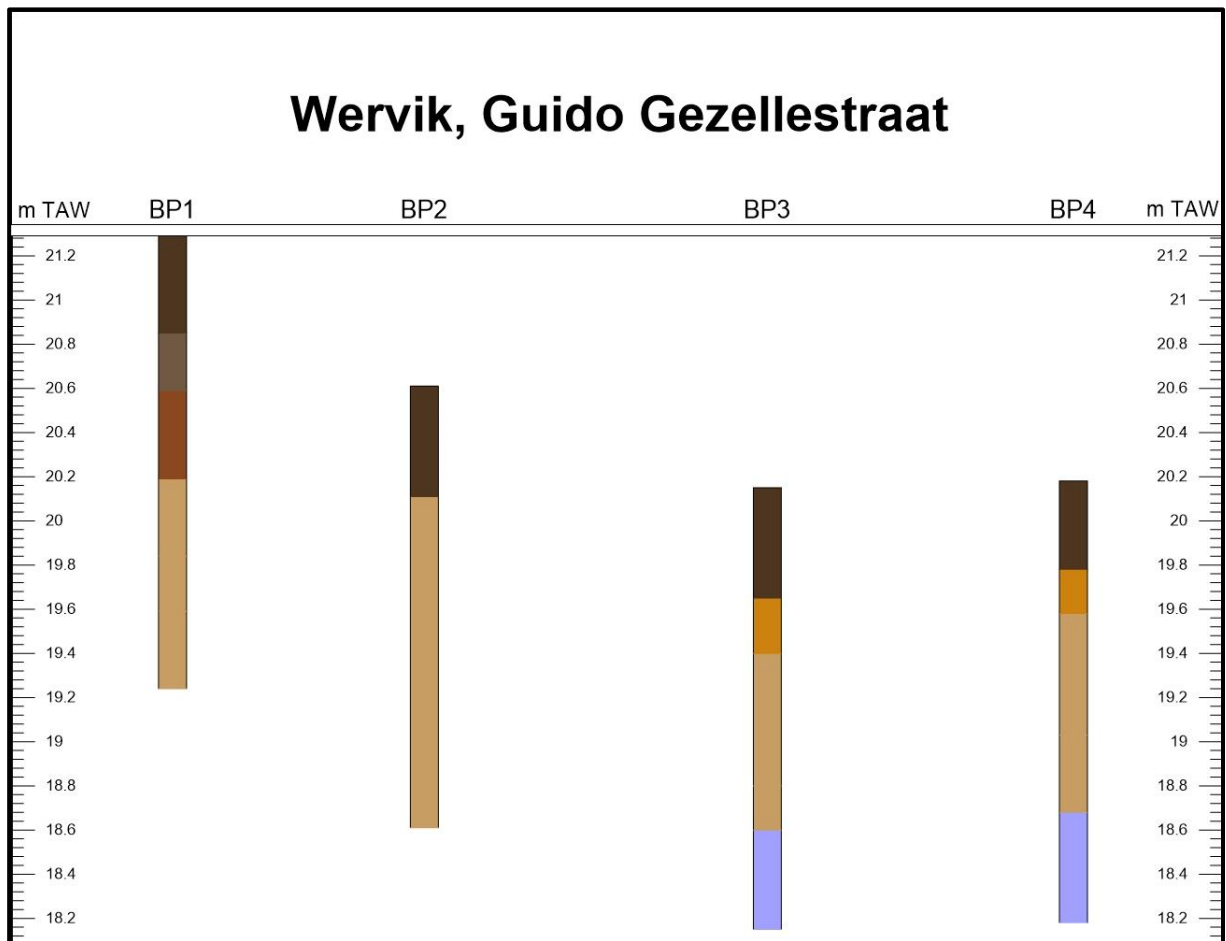
Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

5 Bijlagen

5.1 Visualisatie van de boorprofielen (tekening).

5.2 Boorlijst

Boornr	X (m)	Y (m)	maaiveldhoogte (m TAW)	Diepte boring (cm-mv)	Diepte boring (m TAW)
BP1	59077,30	167334,60	21,29	205	19,24
BP2	59091,30	167308,70	20,61	200	18,61
BP3	59101,10	167269,80	20,15	200	18,15
BP4	59112,90	167236,00	20,18	200	18,18

Boornr	Nummer aardkundig eenheid	Bovengrens (cm onder MV)	Ondergrens (cm onder MV)	Bovengrens (m TAW)	Ondergrens (m TAW)	Veldbesch rijving	Textuur	Textuur omschrijvi ng	Type zand	Type zand omschrijvi ng	kleur (visueel)	Vochtigh eid beschrijv ing	oxidoreducti e- verschijnse len	antropog ene bijmengi ngen	overig
BP1	1	0	44	21,29	20,85	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Donker bruin	Droog		Baksteen spikkels	
	2	44	70	20,85	20,59	Ap2	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Donker bruin	Droog		Baksteen spikkels	
	3	70	110	20,59	20,19	B	L	zandleem/z andig leem	Nvt	niet van toepassing	Bruin	Droog		Baksteen spikkels	
	4	110	145	20,19	19,84	Cg	L	zandleem/z andig leem	Nvt	niet van toepassing	Geelbr uin		Gleyverschijn selen		
	5	145	170	19,84	19,59	Cg	S	lemig zand	Z3	fijn zand/licht zand	Beigeg eel		Gleyverschijn selen		
	6	170	205	19,59	19,24	Cg	L	zandleem/z andig leem	Nvt	niet van toepassing	Oranje bruin		Gleyverschijn selen		Organische resten van 170 tot 180 cm-mv
BP2	1	0	50	20,61	20,11	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Bruingri js	Droog		Baksteen spikkels	
	2	50	200	20,11	18,61	Cg	S	lemig zand	Z2	zeer fijn zand	Grijsbru in tot	Droog tot nat onderaan	Lichte gleyverschijn selen	Bovenaa n	Lemiger naar onderen toe,

											geelbru in			baksteen spikkels	
BP3	1	0	50	20,15	19,65	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Donker bruin tot grijsbrui n	Droog		Lichte baksteen spikkels	
	2	50	75	19,65	19,40	C	S	lemig zand	Z2	zeer fijn zand	Okerbr uin	Droog			
	3	75	135	19,40	18,80	Cg	Ez	zandige klei	Nvt	niet van toepassing	Beigebr uin	Droog tot natter onderaan	Gleyverschijn selen		
	4	135	155	18,80	18,60	Cg	S	lemig zand	Z3	fijn zand/licht zand	Bruingri js	Nat	Gleyverschijn selen		
	5	155	200	18,60	18,15	Cr	S	lemig zand	Z3	fijn zand/licht zand	Grijs	Nat			
BP4	1	0	40	20,18	19,78	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Grijsbru in	Droog		Baksteen spikkels	
	2	40	60	19,78	19,58	C	S	lemig zand	Z2	zeer fijn zand	Okerbr uin	Droog			
	3	60	115	19,58	19,03	Cg	Ez	zandige klei	Nvt	niet van toepassing	Beigebr uin	Droog tot natter onderaan	Gleyverschijn selen		
	4	115	150	19,03	18,68	Cg	S	lemig zand	Z3	fijn zand/licht zand	Grijsbru in	Nat	Gleyverschijn selen		
	5	150	200	18,68	18,18	Cr	S	lemig zand	Z3	fijn zand/licht zand	Grijs	Nat			

